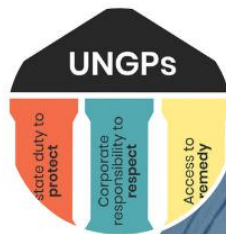

รายงานการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD)

กรมสิทธิและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD)

ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการจัดทำกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน อ้างอิงตามแนวทางหลักการของ UN Guiding Principles On Business and Human Rights (UNGPs) เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นประจำทุกปี โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ขอบเขตและความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน (Scoping and Identify human rights risks)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้วิเคราะห์และกำหนดประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจ และกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตการละเมิดสิทธิมนุษยชน	ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน
1. สิทธิด้านการเมือง การปกครอง	เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรในองค์กร อาจจะไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย
2. สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม	เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะถูกขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายอย่างครบถ้วนและเพียงพอ เนื่องจากการดำเนินโครงการฯ ส่วนมากจะเป็นการเชิญเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง เสริมสร้างปัจจัยปกป้องให้นักเรียน นักศึกษา
3. สิทธิด้านสาธารณสุข	เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นได้อย่างเท่าเทียม
4. สิทธิด้านการศึกษา	1.เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต 2.เด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติ อาจมีขั้นตอนในการดำเนินงานเพิ่มเติม เช่น การรวบรวมเอกสารในการยืนยันตัวบุคคล ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าและกระทบการลงทะเบียนเรียน

ขอบเขตการละเมิดสิทธิมนุษยชน	ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน
5. สิทธิกลุ่มเด็กและสตรี	1. เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจได้รับการบริการอย่างไม่ทั่วถึง 2. เด็กและเยาวชนอาจตกเป็นเหยื่อจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว 3. บุคลากรในองค์กรอาจถูกล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศในที่ทำงาน
6. สิทธิกลุ่มผู้เสพยาเสพติด	1. เด็กและเยาวชนผู้เสพยาเสพติดเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจไม่เต็มรูปแบบ และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของร่างกายและจิตใจ 2. เด็กและเยาวชนผู้เสพยาเสพติดเกิดการว่างงาน ถูกตีตราและถูกเลือกปฏิบัติให้ออกจากงานเมื่อพบประวัติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
7. สิทธิกลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม	การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การถูกตกเป็นผู้เสียหายและเหยื่อ
8. สิทธิกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยจิตเวช	เด็กและเยาวชนอาจจะเข้าถึงการรักษาและบริการของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม
9. สิทธิกลุ่มความหลากหลายทางเพศ	เด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ อาจถูกเลือกปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างไม่เท่าเทียม
10. สิทธิกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์	1. เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ มีความเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกละเมิด และถูกเลือกปฏิบัติ 2. เด็กและเยาวชนขาดการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของรัฐ
11. สิทธิกลุ่มคนพิการ	ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพ ขั้นพื้นฐาน และการบริการอย่างไม่เสมอภาค
12. สิทธิกลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ	สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตรา ถูกเลิกจ้างเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

2) กระบวนการประเมินผลกระทบ (Assessing impacts) ระดับความสำคัญของประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน โดยพิจารณาจากผลกระทบความเสี่ยง (Impact) และโอกาสในการเกิดความเสี่ยง (likelihood) ของประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีหลักเกณฑ์การประเมิน ดังต่อไปนี้

1. การประเมินความเสี่ยง ใช้เกณฑ์การพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ ด้านโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) จากความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ และผลกระทบที่ไม่ใช่การเงินเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk) ซึ่งกำหนดการให้คะแนนทั้ง 2 ปัจจัย ดังนี้

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุของความเสี่ยง (likelihood)

โอกาสในการเกิดความเสี่ยง (Likelihood)		
ระดับ	ความหมาย	คำอธิบาย
5	สูงมาก	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูงมาก
4	สูง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูง
3	ปานกลาง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนปานกลาง
2	ต่ำ	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่ำ
1	ต่ำมาก	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่ำมาก

เกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยงจากผลกระทบความเสี่ยง (Impact)

ผลกระทบความเสี่ยง (Impact)		
ระดับ	ความหมาย	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ผลกระทบ 5 ด้าน
4	สูง	ผลกระทบ 4 ด้าน
3	ปานกลาง	ผลกระทบ 3 ด้าน
2	ต่ำ	ผลกระทบ 2 ด้าน
1	ต่ำมาก	ผลกระทบ 1 ด้าน

ด้านที่	ผลกระทบ	คำอธิบาย
1	เฉพาะหน่วยงาน	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อหน่วยงานงานนั้นเพียงแห่งเดียว
2	ทั่วทั้งกรม	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อกรมทั้งหมด
3	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล
4	เด็กหรือเยาวชน	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน
5	ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อผู้รับบริการ ประชาชนทั่วไป และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) การจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Matrix) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ค่าความเสี่ยงรวม : Risk Score ได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) X ระดับผลกระทบ (Impact)

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

โอกาส ผลกระทบ	1 (ต่ำมาก)	2 (ต่ำ)	3 (ปานกลาง)	4 (สูง)	5 (สูงมาก)
5 (สูงมาก)	5X1 = 5 ปานกลาง	5X2 = 10 สูง	5X3 = 15 สูงมาก	5X4 = 20 สูงมาก	5X5 = 25 สูงมาก
4 (สูง)	4X1 = 4 ต่ำ	4X2 = 8 ปานกลาง	4X3 = 12 สูง	4X4 = 16 สูงมาก	4X5 = 22 สูงมาก
3 (ปานกลาง)	3X1 = 3 ต่ำ	3X2 = 6 ปานกลาง	3X3 = 9 ปานกลาง	3X4 = 12 สูงมาก	3X5 = 15 สูงมาก
2 (ต่ำ)	2X1 = 2 ต่ำ	2X2 = 4 ต่ำ	2X3 = 6 ปานกลาง	2X4 = 8 ปานกลาง	2X5 = 10 ปานกลาง
1 (ต่ำมาก)	1X1 = 1 ต่ำมาก	1X2 = 2 ต่ำ	1X3 = 3 ต่ำ	1X4 = 4 ต่ำ	1X5 = 5 ปานกลาง

ระดับความเสี่ยง ที่ต้องมีมาตรการควบคุม คะแนนระดับความเสี่ยง 15 - 25	ระดับความเสี่ยง ที่ต้องมีมาตรการควบคุม คะแนนระดับความเสี่ยง 10 - 14	ระดับความเสี่ยง ยอมรับได้-เฝ้าระวัง คะแนนระดับความเสี่ยง 5 - 9	ระดับความเสี่ยง ยอมรับได้ คะแนนระดับความเสี่ยง 1 - 4
---	---	--	--

หมายเหตุ : ขอบเขตระดับความรุนแรงของปัจจัยความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ในระดับต่ำ - ปานกลาง
คะแนน 1-9 (สีเขียว - สีเหลือง)

4) การวิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงและการจัดลำดับความสำคัญของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ผลกระทบต่อ	ประเมินระดับความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง	ความเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชน
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
1. เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรในองค์กร อาจจะไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย	1. เฉพาะหน่วยงาน 2. เด็กหรือเยาวชน	ปานกลาง	2 ด้าน	ปานกลาง	สิทธิด้านการเมือง การปกครอง
2. เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะถูกขูดรีดข้อมูลข่าวสาร และขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายอย่างครบถ้วนและเพียงพอ	1. ทัวทั้งกรม 2. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 3. เด็กหรือเยาวชน 4. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	4 ด้าน	สูง	สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม
3. เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นได้อย่างเท่าเทียม	1. ทัวทั้งกรม 2. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 3. เด็กหรือเยาวชน 4. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ต่ำมาก	4 ด้าน	ต่ำ	สิทธิด้านสาธารณสุข
4.เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต กรณีเด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติ	1 เด็กหรือเยาวชน (กพย) 1. เฉพาะหน่วยงาน 2. ทัวทั้งกรม 3. หน่วยงานในกระบวนการ	ปานกลาง	1 ด้าน	ต่ำ	สิทธิด้านการศึกษา

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ผลกระทบต่อ	ประเมิน ระดับความเสี่ยง		ระดับความ เสี่ยง	ความ เชื่อมโยงกับ แผนสิทธิ มนุษยชน
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
อาจมีขั้นตอนในการดำเนินงานเพิ่มเติม เช่น การรวบรวมเอกสารในการยืนยันตัวบุคคล ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าและกระทบการลงทะเบียนเรียน	ยุติธรรม 4. เด็กหรือเยาวชน 5. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				
5. เด็กและเยาวชนอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และได้รับการบริการไม่ทั่วถึง การตกเป็นเหยื่อจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	1. เฉพาะหน่วยงาน 2. ทัวทั้งกรม 3. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 4. เด็กหรือเยาวชน 5. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	สูง	5 ด้าน	สูงมาก	รายการผู้เด็กและสตรี
6. บุคลากรในองค์กรอาจถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน	1. เฉพาะหน่วยงาน 2. ทัวทั้งกรม 3. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	สูง	3 ด้าน	สูง	รายการผู้เด็กและสตรี
7.เด็กและเยาวชนผู้แสพยาเสพติดเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจไม่เต็มรูปแบบ และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของร่างกายและจิตใจ	1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 2. ทัวทั้งกรม 3. เด็กหรือเยาวชน 4. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	4 ด้าน	สูง	กลุ่มผู้แสพยาเสพติด
8. เด็กและเยาวชนผู้แสพยาเสพติดเกิดการว่างงาน ถูกตีตราและถูกเลือกปฏิบัติให้ออกจากงานเมื่อถูกพบประวัติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 2. ทัวทั้งกรม 3. เด็กหรือเยาวชน 4. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	4 ด้าน	สูง	กลุ่มผู้แสพยาเสพติด

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ผลกระทบต่อ	ประเมินระดับความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง	ความเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชน
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
9.การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การถูกตกเป็นผู้เสียหายและเหยื่อ	1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 2. ทัวทั้งกรม 3. เด็กหรือเยาวชน 4. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	4 ด้าน	สูง	กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม
10.เด็กและเยาวชนอาจจะเข้าถึงการรักษาและบริการของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม	1. เด็กหรือเยาวชน	ต่ำ	1 ด้าน	ต่ำ	กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
11.เด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ อาจถูกเลือกปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างไม่เท่าเทียม	1. เด็กหรือเยาวชน	ปานกลาง	1 ด้าน	ต่ำ	กลุ่มความหลากหลายทางเพศ
12. เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ ถูกละเมิด และถูกเลือกปฏิบัติ ขาดการเข้าถึงสิทธิของรัฐขั้นพื้นฐาน	1.หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 2. เด็กหรือเยาวชน	ปานกลาง	2 ด้าน	ปานกลาง	กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์
13. ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และการบริการอย่างไม่เสมอภาค	1.หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ปานกลาง	1 ด้าน	ปานกลาง	กลุ่มคนพิการ
14. สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตรา ถูกเลิกจ้าง เมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	1.หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ปานกลาง	1 ด้าน	ปานกลาง	กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ

5) แนวทาง/มาตรการ/แก้ไข/เยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
สิทธิด้านการเมือง การปกครอง		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรในองค์กร อาจไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย	ปานกลาง	เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรในองค์กรสามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยการจัดเวทีการแสดงออกอย่างอิสระ หรือผ่านทางต่างๆ ที่ทางช่องทางร้องเรียน / ร้องเรียน / ข้อเสนอแนะ ตามที่กรมได้กำหนดไว้
สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม		
เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายอย่างครบถ้วนและเพียงพอ	สูง	1. เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และ ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทาง การได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย เมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตก เป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายทางเว็บไซต์หน่วยงาน, Facebook page, Line official หน่วยงาน 2. มีการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน การแจ้งแหล่งข้อมูลหรือช่องทางการเข้าถึงข้อมูลให้ชัดเจนยิ่งขึ้นในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ 3. กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม และ แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่มั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ภายใต้โครงการอำนวยการอำนวยความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ)

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
สิทธิด้านสาธารณสุข		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ จำเป็นได้อย่างเท่าเทียม	ต่ำ	กรมพินิจฯ ได้ดำเนินการให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกราย ได้รับการส่งตรวจพิเคราะห์กาย/จิตโดยแพทย์ และเมื่อถูกควบคุมในสถานควบคุมได้กำหนดให้ดำเนินการย้ายสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิลำเนานอกเขตสถานที่ควบคุมมายังโรงพยาบาลแม่ข่ายในพื้นที่ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ไม่มีสิทธิใด ๆ เช่น เด็กและเยาวชนต่างชาติ หรือมีปัญหาสิทธิ จะขอความอนุเคราะห์โรงพยาบาลเป็นกรณีไป โดยด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุม มีพยาบาลดำเนินการตรวจสภาวะสุขภาพแบบองค์รวม ตรวจรักษาเบื้องต้น หากเกินศักยภาพมีการส่งต่อรักษาในสถานพยาบาล และหากพบเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตจะดำเนินการส่งต่อให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์และให้การดูแลบำบัดแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกรายสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ให้ได้รับการรักษาและบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม กรมพินิจฯ ได้มีแนวทางปฏิบัติเพื่อลดโอกาสละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมการเข้าถึงการเข้าถึงและบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม ดังนี้ 1. สร้างความตระหนักและความเข้าใจ โดยให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และสิทธิในการได้รับการดูแลสุขภาพอย่างเท่าเทียม 2. ขยายการเข้าถึงบริการ ได้แก่ 2.1 จัดบริการเชิงรุก : ส่งเสริมการบริการเชิงรุกโดยการประสาน งานกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น ทันตกรรมเคลื่อนที่ เป็นต้น

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
		2.2 เพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการ : การใช้ระบบตรวจรักษาทางไกลสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น Telemedicine/Telepsychiatry หรือการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพื่อลดข้อจำกัดในการเข้าถึงด้านระยะทางและเวลา 2.3 ให้องค์กรทุกแห่งจัดทำแนวทางการดูแลและส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาสุขภาพกายและจิต ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ 3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบสุขภาพ : พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพในศูนย์ฝึกและอบรมฯ สถานพินิจให้ได้มาตรฐานและมีความเป็นธรรม 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม : โดยเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และครอบครัวมี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้านสุขภาพกาย/จิต กรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนฯ ให้ดำเนินการ ดังนี้ 1. ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกฯ จัดให้มีช่องทางการรับเรื่องเรียนร้องทุกข์จากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง กรณีที่มีการละเมิดฯ 2. ให้คำปรึกษาแก่ เด็ก เยาวชน ผู้ปกครองที่ถูกละเมิดฯ
สิทธิด้านการศึกษา		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต	สูงมาก	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กและเยาวชนทุกราย โดยมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนที่ยังเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับต้องเรียนต่อให้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้ 1. มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน การนำเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ/การจัดการฝึกอาชีพในสถานที่ควบคุม/การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานที่ควบคุม

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
		2.กิจกรรมการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่เด็กและ เยาวชน
รายการกลุ่มเด็กและสตรี		
1.เด็กและเยาวชนอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และได้รับการบริการไม่ทั่วถึง	สูงมาก	กรมพินิจฯ ได้จัดให้มีแนวทางการตรวจการปฏิบัติต่อเด็ก และเยาวชน ให้เป็นไปตามมาตรฐานขององค์การ สหประชาชาติทั้ง ๔ ด้าน (ด้านการกินอยู่ หลับนอน, ด้าน การศึกษา, ด้านการจัด สภาพแวดล้อม และด้านการ เคลื่อนย้าย) โดยคณะกรรมการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ ได้รับการแต่งตั้ง ได้ดำเนินการตรวจ ประเมินการปฏิบัติต่อ เด็กและเยาวชน อย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง พร้อมทั้งจัดประชุม ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการปฏิบัติต่อ เด็กและเยาวชน จากหน่วยงานภายนอกให้ ได้รับสิทธิพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ และ เพียงพอตามมาตรฐานสากล
2.เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อจากปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว	สูงมาก	กรมพินิจฯ จัดให้มีคลินิกให้คำปรึกษาเด็ก ครอบครัวอบอุ่น เพื่อให้ความรู้ด้าน กฎหมาย ด้านพฤติกรรมของเด็ก ด้าน อารมณ์ ด้านครอบครัว โดย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ โดยสามารถขอรับคำปรึกษาได้ที่หน่วยงานในสังกัด 77 จังหวัด 1.มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง ครอบครัวบำบัดให้กับเด็กและ เยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ ในสถานที่ควบคุม 2.มีโครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการ ป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของให้กับเด็ก และเยาวชนในสถานศึกษา 3.มีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม และ แก้ไข พ้นฟู เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง หรือเข้าไป เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่มั่นคงในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
		4.มีแนวทางการติดตาม สงเคราะห์ ช่วยเหลือเด็กและ เยาวชนภายหลัง ปลดปล่อย 1 ปี จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชน
3.บุคลากรในองค์กรอาจถูกล่วงละเมิดหรือ คุกคามทางเพศในที่ทำงาน	สูง	1. จัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วง ละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน กรมพินิจฯ 2. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องทุกข์ให้บุคลากรใน หน่วยงานรับทราบ 3. จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2568 - 2571 4. มอบหมายให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหน้าที่เป็นศูนย์ ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย (Gender Focal Point - GFP)
กลุ่มผู้เสียหายเสพติด		
1. เด็กและเยาวชนผู้เสียหายเสพติดเข้าถึงการ บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจไม่ เต็มรูปแบบ และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ของร่างกายและจิตใจ	สูง	กรมพินิจฯ ได้มีการดำเนินการเพื่อการดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่แรกจับตัวเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนทุกรายจะได้รับการประเมินความเสี่ยง ต่อการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู (Risk & Need) เพื่อเป็นการประเมินและวิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ใน 10 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพ แวดล้อม ด้านภูมิหลังการศึกษา อาชีพและสังคมด้านเพื่อน และบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพ ติด ประวัติการกระทำผิดด้านสภาวะทางกายและจิตปัญหา พฤติกรรม ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และด้านการค้ำ มนุษย์ และเมื่อทราบปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการ กระทำผิดซ้ำและความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับ การแก้ไขแล้ว จะทำให้ทราบถึงปัญหาที่สำคัญของเด็กและ เยาวชน และจัดโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูได้อย่าง

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
		เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนเฉพาะราย และในการประเมินความเสี่ยงนี้จะทำให้ทราบถึงระดับความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด เพื่อคัดกรองและจำแนกกลุ่มตามสภาพปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติด โดยจำแนกเป็นกลุ่มผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด ตามแบบคัดกรอง WHO-ASSIST เพื่อนำมาวางแผนการจัดกิจกรรมบำบัดยาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละรายร่วมด้วย โดยเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด จะได้รับการบำบัดยาเสพติดโดยใช้โปรแกรมการบำบัดยาเสพติดที่สอดคล้องตามตามสภาพปัญหา มีการจัดบริการสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยเด็กและเยาวชนทุกราย ได้รับการส่งตรวจพิเคราะห์กาย/จิตโดยแพทย์ ด้านสุขภาพกายในสถานที่ควบคุม มีพยาบาลดำเนินการตรวจสภาวะสุขภาพแบบองค์รวม ตรวจรักษาเบื้องต้น หากเกินศักยภาพมีการส่งต่อรักษาในสถานพยาบาล ด้านสุขภาพจิตนักจิตวิทยาได้ดำเนินการคัดกรองสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนที่รับใหม่ทุกรายด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อการวินิจฉัยโรคจิตเวชในเด็กและวัยรุ่น (T-DICA-R) หากพบเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตจะดำเนินการส่งต่อให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ และให้การดูแลบำบัดแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาอย่างเหมาะสมต่อไป กรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนฯ ให้ดำเนินการ ดังนี้ 1. ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกฯ จัดให้มีช่องทางการรับเรื่องเรียนร้องทุกข์จากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง กรณีที่มีการละเมิดสิทธิ เร่งดำเนินการให้ได้รับการดูแลบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตได้อย่างรวดเร็ว 2. ให้คำปรึกษาแก่ เด็ก เยาวชน ผู้ปกครองที่ถูกละเมิดฯ

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
2. เด็กและเยาวชนผู้แสวงหาเสพติดเกิดการว่างงาน ถูกตีตราและถูกเลือกปฏิบัติให้ออกจากงานเมื่อถูกพบประวัติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	สูง	กรมพินิจฯได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอาชีพในสถานที่ควบคุมให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข สามารถดำรงชีวิตด้วยสัมมาชีพภายหลังปล่อยตัว และติดตามการใช้ชีวิตเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว เพื่อให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ทันท้อปัญหาและสถานการณ์เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ตามหลัก “Good Lives Model” ซึ่งเป็นปัจจัยปกป้องต่อการกระทำผิดซ้ำ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มีการศึกษาหรือมีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามความถนัดหรือความสนใจ 2) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย 3) สัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน 4) มีการคบเพื่อนที่ดี 5) มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงการจัดการและดูแลด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ติดตามเป็นระยะ ๆ ในเดือนที่ 3 เดือนที่ 6 และเดือนที่ 9 หากพบว่า เด็ก เยาวชนหรือครอบครัวที่เด็ก หรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยประสบปัญหาความเดือดร้อน มีความจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามแผนที่กำหนดไว้ นักสังคมสงเคราะห์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามกระบวนการทางด้านสังคมสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ด้วยการประสานหรือส่งต่อให้กับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง กรมพินิจฯ ออกแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับประวัติเด็กและเยาวชนและการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน ดังนี้

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
		1. ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการแจ้งให้เด็ก เยาวชน และผู้ปกครองทราบ ในขั้นตอนการปฐมนิเทศเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง เรื่อง การคัดแยกและถอนประวัติ เด็กและเยาวชนออกจากทะเบียนสารบบหรือฐานข้อมูล ประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้วางหลักการ ปฏิบัติ กรณีผู้ กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำ ความผิดอาญาของเด็ก หรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้าย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชน กองทะเบียน ประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดช่องทาง ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบประวัติ อาชญากรด้วย ชื่อ-สกุลและหมายเลขประจำตัวประชาชน ผ่านระบบออนไลน์ทางเว็บไซต์ www.crd-check.com 2. ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกฯจัดให้มีช่องทางการรับเรื่อง เรียนร้องทุกข์จากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง กรณีที่มีการเปิดเผยหรือ นำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็ก หรือเยาวชน ไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนไม่ว่าในทาง ใด ๆ หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการ กระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน
กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม		
1. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การถูกตก เป็นผู้เสียหายและเหยื่อ	สูง	มีแนวทางการปฏิบัติในการแจ้งสิทธิและรับคำขอค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 เพื่อให้ผู้เสียหายและผู้ตก เป็นเหยื่อสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือในกระบวนการ ยุติธรรมได้ผ่านทางช่องทางที่กรมพินิจได้กำหนดไว้

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยจิตเวช		
1. เด็กและเยาวชนอาจจะเข้าถึงการรักษาและบริการของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม	ต่ำ	กรมพินิจฯ ได้ดำเนินการให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกราย ได้รับการส่งตรวจพิเคราะห์กาย/จิตโดยแพทย์ และเมื่อถูกควบคุมในสถานควบคุมได้ กำหนดให้ดำเนินการย้ายสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิลำเนานอกเขตสถานที่ควบคุมมายังโรงพยาบาลแม่ข่ายในพื้นที่ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ไม่มีสิทธิใด ๆ เช่น เด็กและเยาวชนต่างชาติ หรือมีปัญหาสิทธิ จะขอความอนุเคราะห์โรงพยาบาลเป็นกรณีไป โดยด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุม มีพยาบาลดำเนินการตรวจสภาวะสุขภาพแบบองค์รวม ตรวจรักษาเบื้องต้น หากเกินศักยภาพมีการส่งต่อรักษาในสถานพยาบาล ทั้งนี้ ได้มีการคัดกรองโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชนทุกรายด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อการวินิจฉัยโรคจิตเวชในเด็กและวัยรุ่น (T-DICA-R) หากพบเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตจะดำเนินการส่งต่อให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ และให้การดูแลบำบัดแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกรายสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ให้ได้รับการรักษาและบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม กรมพินิจฯ ได้มีแนวทางปฏิบัติเพื่อลดโอกาสละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมการเข้าถึงการเข้าถึงและบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม ดังนี้ 1. เสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจ โดยให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและสิทธิในการได้รับการดูแลสุขภาพอย่างเท่าเทียม ที่ครอบคลุมประเด็นทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และปัญหาสุขภาพจิต/โรคทางจิตเวช

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
		2. ขยายการเข้าถึงบริการ ได้แก่ 2.1 จัดบริการเชิงรุก : ส่งเสริมการบริการเชิงรุกโดยประสานงานกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น การให้ความรู้การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกันมะเร็งปากมดลูก เป็นต้น 2.2 ส่งเสริมการใช้ระบบตรวจรักษาทางไกลด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น Telemedicine / Telepsychiatry หรือการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพื่อลดข้อจำกัดด้านระยะทางและเวลา 2.3 ให้นำหน่วยงานทุกแห่งจัดทำแนวทางการดูแลและส่งต่อเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาสุขภาพกายและจิต ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อยกระดับการดูแลสุขภาพและจิต ให้เกิดการเข้าถึงบริการอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง 3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบสุขภาพ : พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพในศูนย์ฝึกฯ สถานพินิจฯ เยาวชนให้เป็นมาตรฐานและมีความเป็นธรรม 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม : โดยเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และครอบครัวมี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้านสุขภาพกายและจิต กรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนฯ ให้ดำเนินการ ดังนี้ 1. ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกฯ จัดให้มีช่องทางการรับเรื่องเรียนร้องทุกข์จากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง กรณีที่มีการละเมิดฯ 2. ให้คำปรึกษาแก่ เด็ก เยาวชน ผู้ปกครองที่ถูกละเมิดฯ 5. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ให้ครอบคลุมทุกการรักษา

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
กลุ่มความหลากหลายทางเพศ		
1.เด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ อาจถูกเลือกปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างไม่เท่าเทียม	ต่ำ	กรมพินิจฯ มีแนวทางการปฏิบัติที่ปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐาน และตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องมียุติธรรม และทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางเพศ ดังนี้ 1. มีแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTIQ+) ในสถานที่ควบคุม 2. มีแนวทางการไว้ทรงผม การแต่งกายและเครื่องแต่งกายประจำวันของเด็กและเยาวชน 3. มีการพัฒนาทักษะผู้ปฏิบัติงานในการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศในสถานที่ควบคุม
กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์		
1. เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ ถูกละเมิด และถูกเลือกปฏิบัติ	ปานกลาง	กรมพินิจฯ ได้มีการประสานหน่วยงานที่มีข้อมูลเด็กและเยาวชน เสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ถูกละเมิด และถูกเลือกปฏิบัติ หากพบความเสี่ยง จะดำเนินการประสานหน่วยงานที่ให้บริการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชน เพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ถูกละเมิดและถูกเลือกปฏิบัติรวมกัน
2.เด็กและเยาวชนขาดการเข้าถึงสิทธิของรัฐขั้นพื้นฐาน	ปานกลาง	กรมพินิจฯ ได้มีการดำเนินการโครงการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการขึ้นสถานะทางทะเบียนเพื่อให้เข้าถึงสิทธิของรัฐขั้นพื้นฐาน และให้เด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิการเข้าถึงการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานได้ทุกราย

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน
กลุ่มคนพิการ		
1.ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และการบริการอย่างไม่เสมอภาค		กรมพินิจฯ จัดให้มีการดำเนินการสงเคราะห์ช่วยเหลือด้านการจัดทำบัตรประจำตัวผู้พิการให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้รับสิทธิสวัสดิการจากรัฐ และให้หน่วยงานในสังกัดจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และช่องทางการให้บริการสำหรับผู้พิการ เช่น ช่องทางติดต่อสำหรับผู้พิการ ที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ เป็นต้น
กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ		
1.สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตรา ถูกเลิกจ้างเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อนขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	ปานกลาง	กรมพินิจฯ มีแนวทางการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว โดยการติดตามการใช้ชีวิตเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว เพื่อให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ทันท่วงทีปัญหาและสถานการณ์เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ตามหลัก “Good Lives Model” ซึ่งเป็นปัจจัยปกป้องต่อการกระทำผิดซ้ำ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มีการศึกษาหรือมีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามความถนัดหรือความสนใจ 2) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย 3) สัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน 4) มีการคบเพื่อนที่ดี 5) มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงการจัดการและดูแลด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ติดตามเป็นระยะ ๆ ในเดือนที่ 3 เดือนที่ 6 และเดือนที่ 9 หากพบว่าเด็กเยาวชนหรือครอบครัวที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยประสบปัญหาความเดือดร้อน มีความจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามแผนที่กำหนดไว้ นักสังคมสงเคราะห์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามกระบวนการทางด้านสังคมสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ด้วยการประสานหรือส่งต่อให้กับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
		- มีแนวทางการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี (Halfway House) - มีกิจกรรมการฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน - มีโครงการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานประกอบการ - มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับเครือข่ายภาครัฐ ภาคสังคม และ ภาคเอกชน เพื่อรองรับให้ผู้พ้นโทษได้มีสิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัว เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท กู๊ดเทค (ไทยแลนด์) จำกัด เป็นต้น - มีโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมผลิตภัณฑ์เด็กและเยาวชน (ศูนย์สร้างโอกาสฯ)

6) การติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	กำหนดการติดตาม และรายงานผล	ผู้รับผิดชอบ
สิทธิด้านการเมือง การปกครอง		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรในองค์กร อาจจะไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม		
เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมาย	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
สิทธิด้านสาธารณสุข		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นได้อย่างเท่าเทียม	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
สิทธิด้านการศึกษา		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม อาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
รายกลุ่มเด็กและสตรี		
1.เด็กและเยาวชนอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และได้รับการบริการไม่ทั่วถึง	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	กำหนดการติดตาม และรายงานผล	ผู้รับผิดชอบ
2.เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3.บุคลากรในองค์กรอาจถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มผู้เสพยาเสพติด		
1. เด็กและเยาวชนผู้เสพยาเสพติดเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจไม่เต็มรูปแบบ และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของร่างกายและจิตใจ	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เด็กและเยาวชนผู้เสพยาเสพติดเกิดการว่างงาน ถูกตีตรา และถูกเลือกปฏิบัติให้ออกจากงานเมื่อถูกพบประวัติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม		
1. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การถูกตกเป็นผู้เสียหายและเหยื่อ	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยจิตเวช		
1. เด็กและเยาวชนอาจจะเข้าถึงการรักษาและบริการของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	กำหนดการติดตาม และรายงานผล	ผู้รับผิดชอบ
กลุ่มความหลากหลายทางเพศ		
1. เด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศอาจถูกเลือกปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างไม่เท่าเทียม	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์		
1. เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ ถูกละเมิด และถูกเลือกปฏิบัติ	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เด็กและเยาวชนขาดการเข้าถึงสิทธิของรัฐขั้นพื้นฐาน	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มคนพิการ		
1. ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และการบริการอย่างไม่เสมอภาค	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ		
1. สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตรา ถูกเลิกจ้างเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อนขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	กันยายน 2568	คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

